

A Pécsi Ítéltábla a dr. Schablauer Katalin ügyvéd (fél címe) által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a dr. Czippán Csilla ügyvéd (fél címe) által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2018. július 9. napján kelt 4.P.20.146/2017/44. számú ítélete ellen az alperes által 45. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 35.000 (harmincötezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 88.300 (nyolcvannyolcezer-háromszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2011. február 9. napján az általa vezetett **XXX-000** forgalmi rendszámú személygépkocsival **K** belterületén közlekedési balesetet szenvedett. A **YYY-000** forgalmi rendszámú gépjárművel balesetet okozó **J J** büntetőjogi felelősségét a **Ki Városi Bíróság 3.B.190/2012/7. számú ítéletével** közúti baleset okozásának vétségében megállapította. A károkozó kötelező gépjármű-felelősségbiztosítója az alperes.

A káresemény idején 41 éves felperes a baleset következtében az orrcsont számottevő elmozdulás nélküli törését, a nyaki gerinc zúzódását és egyéb és vérzéses-zúzódásos sérüléseket szenvedett el. 2011. február 28. napján diagnosztizálták a jobb térdében a porcgyűrű (meniscus) részleges szakadását, amely miatt 2011. március 9-én arthroskopos műtetre került sor. Kontrollvizsgálatokra **Kn**, **Pett** és **Kon** járt, gyógytornán húsz alkalommal vett részt. A nyaki gerinc zúzódása nyolc napon belül, az orrcsonttörés négy hét alatt gyógyult, míg a jobb térd porcsérülésének tényleges gyógytartama 12-16 hét között volt.

A felperes térdízületi sérülése mozgásbeszűkülés nélkül gyógyult, azonban az elsősorban sorsszerű térdízületi degeneratív elváltozások jelenleg is panaszokat okoznak, térdmozgásai fájdalmasak, a térdízület nyomásérzékeny, és kisugárzó zsibbadás jelentkezik. A sorsszerű elváltozás a baleset következtében az életkorban vártnál hamarabb, illetve súlyosabb mértékben jelenhetett meg, így a felperes tünetei az elszenvedett térsérüléssel közvetett részoki összefüggésben hozhatók, a sérülés

maradványtüneteként értékelhetők. Az orrcsonttörés az orrhát bal oldalán észlelhető kis duzzanattal gyógyult, amelynek a balesettel való ok-okozati összefüggése nem zárható ki. A felperes egyéb panaszainak (orrfolyás, horkolás) oka allergiás megbetegedése, illetve az orrkagylók sorsszerű eltérése.

A felperes jelenlegi állapota végleges, abban javulás nem várható, a degeneratív elváltozások előrehaladtával később állapotrosszabbodással kell számolni. A térdízületi meniscus sérülés a műtét utáni állapot, valamint a jelenleg fennálló panaszok miatt összesen 4% össz-szervezeti egészségkárosodást okozott.

A felperes egy lift nélküli ház negyedik emeleti lakásának ötven négyzetméteres lakásában lakik két gyermekével. A háztartási munkákat a baleset előtt egyedül végezte. A balesetet megelőzően bolti eladóként napi négy órás részmunkaidőben fizikai munkát végzett, feladata volt az áruk átvétele, árazása, kihelyezése, a vevők kiszolgálása, a pénztár kezelése, valamint a takarítás. Többszöri munkahely változtatás után 2015. február 9-től raktáros a R Kft. alkalmazásában. Feladatait tartós járás, anyagmozgatás jellemzi, amelyek az alsó végtagokat megterhelik, így munkavégzése során 10-20 %-os többleterő kifejtésre kényszerül. A terheléssel párhuzamosan a fájdalma fokozódik, munkáját több pihenő beiktatásával tudja ellátni. Fájdalmai miatt Algoflex Forte tablettát, Flector tapaszt és kenőcsöt, valamint az állapotrosszabbodás megelőzése érdekében Béres porcerősítő készítményt használ.

Jelenlegi állapotában a fokozott terheléssel járó szabadidős tevékenységben korlátozott, a visszamaradt hegek kisfokú esztétikai hátrányt jelentenek számára.

Az alperes 2011-ben megfizetett 100.000 forintot jogcím nélküli előlegként, majd 2012-ben 400.000 forintot a nem vagyoni sérelmek kompenzálására.

A felperes módosított keresetében kérte a testi épsége, egészsége és emberi méltósága megsértésének megállapítását, az alperes marasztalását 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésben és kamataiban, valamint vagyoni kárai - egyebek mellett háztartási kisegítő költsége címén havi 10.000 forint, gyógyszer költség címén ugyancsak havi 10.000 forint - megtérítését.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2.329.047 forintot, és ennek kamatait, 2018. július 1. napjától havi 8.680 forint járadékot (amelyből 5.000 forint gyógyszerköltség és 3.680 forint a háztartási kisegítő költsége), hátralékos járadék címén 707.320 forintot, ennek kamatait, 272.155 forint elsőfokú perköltséget, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A járadékfizetésre vonatkozó részében az ítéletet fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatónak nyilvánította, és rendelkezett a feljegyzett illeték, valamint az állam által előlegezett költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság az alperes hatásköri kifogását alaptalannak találta, mert a felperes nem csupán nem vagyoni kártérítés megfizetését, hanem személyiségi jogai megsértésének megállapítását is kérte a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959. évi Ptk.) 84.§ (1) bekezdés a) pontja alapján. Erre figyelemmel megállapította, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 23.§ (1) bekezdés ga) pontja alapján az ügy elbírálása törvényszéki hatáskörbe tartozik. A jogsértés megállapítására irányuló keresetet ugyanakkor elutasította, mert a felperesnek az 1959. évi Ptk.76.§ (1) bekezdésében védett testi

épsége és egészsége ugyan megsérült, azonban a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgf.) 12.§-a és 28.§ (1) bekezdése alapján a biztosító csupán a biztosított üzembentartót terhelő kártérítési kötelezettség tekintetében tartozik helytállással.

A nem vagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság az 1959. évi Ptk.75.§ (1) bekezdése, 76.§-a, 84.§ (1) bekezdés *e*) pontja, valamint az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 1.) határozata alapján az alperes által a pert megelőzően teljesített, összesen 500.000 forint kártérítésre tekintettel további 2.000.000 forintban határozta meg. A nem vagyoni kártérítés összegének megállapítása során figyelemmel volt arra a körülményre, hogy a fizikai munkából élő felperes munkavégzését térd sérülése megnehezíti, munkáját csak rendkívüli erőfeszítéssel tudja elvégezni, a negyedik emeleti lakásához való feljutásban, valamint a háztartási munkákban akadályozott. Pszichés eredetű, baleseti okú hátrányt ugyanakkor a személyiségében feltárni nem lehetett, olyan sport vagy hobbitevékenységet nem jelölt meg, amelyben a sérülése akadályozná, az össz-szervezeti egészségkárosodás mértéke csekély, mindössze 4%, az orrcsonttörés elmozdulás nélkül gyógyult, esztétikai károsodás nem maradt vissza, az egyéb orrproblémái pedig sorsszerű megbetegedésekre vezethetők vissza.

A vagyoni károk közül a háztartási kisegítő költsége iránti járadék összegét mérlegeléssel állapította meg az ötven négyzetméteres lakásban felmerülő, a felperes által egyedül végzett munkák figyelembevételével, az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján a nehezebb fizikai munkák - bevásárlás, nagytakarítás, bútortologatás, függönyfelszerelés - tekintetében, heti egy óra időtartamban. Az óradíj mértékét az igazságügyi mezőgazdasági szakértő által a 2011-től 2018. évekre kidolgozott nehéz fizikai munkára vonatkoztatott óradíjjal számolta.

A gyógyszerköltséggel összefüggésben figyelembe vette a felperes által csatolt számlákat, az igazságügyi orvosszakértő véleményét és a felperes gyermekének tanúvallomását. Mindezek alapján a fájdalomcsillapítók időszakos szükségletét, a szüneteltetés indokoltságát és a mindennapos használat kapcsán az ellenjavallatot szem előtt tartva havi 5.000 forintban határozta meg a baleset miatt indokolt fájdalomcsillapító tablettát, kenőcs, tapasz és porcerősítő kúra ellenértékét.

Az alperes bizonyítási indítványainak teljesítését mellőzte; a betegélettut lekérdézt az orvosszakértői vélemény alapján, az adóhatóság megkeresést pedig az elmaradt jövedelem iránti igényt érvényesítésének hiányában tartotta szükségtelennek.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak részbeni megváltoztatását és a gyógyszerköltség, valamint a háztartási kisegítő költsége tekintetében a kereset elutasítását, míg a nem vagyoni kártérítés összegének 1.000.000 forintra történő leszállítását kérte, másodlagosan - a bizonyítási indítványok mellőzése miatt - felvetette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasításának indokoltságát is. Ismételt hatásköri kifogást terjesztett elő, mert álláspontja szerint a személyiségi jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelem megalapozatlan volt, emiatt már a keresetlevél elutasításának lett volna helye. Ilyen jogcímű és tartalmú keresetindítási jog nem illeti meg a felperest, e keresetnek ténylegesen nincs alperese, ezáltal pedig a teljes kereset nem törvényszéki hatáskörbe tartozik.

A nem vagyoni kártérítés összegét azzal az indokkal kérte leszállítani, hogy a felperes fájdalmai a térdízületi degeneratív elváltozásokra vezethetők vissza, amelyet a sorsszerű és egyéni hajlam befolyásol; emellett orrproblémáját szintén sorsszerű allergiás megbetegedés okozza. Sérélmezte,

hogyan az elsőfokú bíróság a felperes betegélettutjának lekérdezésére irányuló bizonyítási indítványát nem teljesítette, amely a felperes sorsszerű elváltozásait tisztázta volna.

Állította, hogy a gyógyszerköltség járadék a balesetből eredő össz-szervezeti egészségkárosodás csekély mértéke alapján nem indokolt, továbbá a felperes sorsszerű megbetegedései is szükségessé teszik fájdalomcsillapítók időszakos alkalmazását. Kifogásolta, hogy a felperes nem tett eleget kárenyhítési kötelezettségnek, amikor nem a társadalombiztosítás által támogatott olcsóbb fájdalomcsillapító szereket vásárolta. Előadta, hogy komoly gyomorpanaszokat idézne elő a felperes által állított mennyiségű gyógyszer szedése, továbbá a felperes fia tanúvallomásában is csupán időszakos gyógyszerzedésről nyilatkozott. Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem csatolt számlákat a 2011-től 2018-ig terjedő időszakra.

A háztartási kisegítő költsége címén érvényesített járadékigényt szintén arra hivatkozva kérte elutasítani, hogy a felperes baleseti sérülésből eredő össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke alacsony, és egyéb sorsszerű megbetegedése is fennáll.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú határozat helybenhagyására irányult.

A fellebbezés nem alapos.

A másodfokú bíróság elsődlegesen az alperes hatásköri kifogását vizsgálta, amelyet alaptalannak talált. A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette testi épségét, egészségét és emberi méltóságát, ezért vagyoni és nem vagyoni kárainak megtérítésére kérte kötelezni. Az 1959. évi Ptk.84.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti kereseti kérelem előterjesztésének jogszabályi akadálya nem volt; e perek pedig az 1952. évi Pp.23.§ (1) bekezdés ga) pontjából következően a törvényszék hatáskörébe tartoznak. A kereset érdemében a bíróságnak ítéletében kell állást foglalnia, a bíróság hatáskörének megállapításánál az egyébként alaptalannak látszó kereseti kérelem sem hagyható figyelmen kívül.

Az alperes fellebbezésében kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes betegélettutjára vonatkozó adatok beszerzésére irányuló bizonyítási indítványát nem teljesítette, így a felperes balesetet megelőző egészségi állapota, különösen a balesettel is érintett jobb térdének állapota pontosan nem került tisztázásra. A másodfokú bíróság a kért iratokat a fellebbezési eljárásban beszerezte, amelyek alapján megállapítható volt, hogy a felperes a balesetet megelőzően térdpanaszai miatt orvoshoz nem fordult.

A felperesi betegélettut adatainak jelentősége volt annak a kérdésnek az eldöntésénél is, hogy a felperes sorsszerű megbetegedéseire is figyelemmel az alperest milyen körű helytállási kötelezettség terheli. Az igazságügyi orvosszakértő véleménye szerint olyan megállapítás nem tehető, miszerint a felperes térdének sorsszerű, degeneratív elváltozásai a későbbiekben szükségképpen eredményeztek volna térdízületi fájdalmakat. A szakértő szerint nem zárható ki, hogy ezek a sorsszerű elváltozások már a baleset időpontjában is fennálltak, de ezzel együtt sem állítható, hogy ezek - a baleset hiányában - a későbbiekben panaszokat okoztak volna a felperesnek. A baleseti trauma folytán viszont a tünetek megjelentek, illetve az erre vezető folyamat felgyorsult (Pécsi Törvényszék 4.P.20.146/2017/29. számú jegyzőkönyv), amelyet a betegélettut adatai is igazolnak. Az idézett szakértői megállapításból viszont az következik, hogy a baleset és a felperes jelenlegi térdpanaszai közötti okozati összefüggés nem csak részleges, hanem teljes, ezért az alperest teljes körű helytállási kötelezettség terheli.

A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által - a fellebbezéssel érintett körben - egyébként helyesen megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy a felperes a balesetet megelőzően térdpanaszok miatt orvosi ellátást nem vett igénybe, míg az okozati összefüggés terjedelme tekintetében a tényállást a fentieknek megfelelően módosítja.

A tényállás kiegészítésére és módosítására is figyelemmel a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetésekkel és érdemi döntésével.

A másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a nem vagyoni kártérítés elsőfokú bíróság által meghatározott összege szükséges a felperest ért hátrányok más nemű előnnyel történő kiegyenlítéséhez. A pénzbeli kompenzáció összegének megállapításánál értékelni kellett a baleseti traumát, a viszonylag hosszabb, 12-16 hetes gyógytartamot, a kiszolgáltatottság érzését, a részleges önellátási képtelenséget. Bár a felperes össz-szervezeti egészségkárosodása valóban csekély, az életmódbeli hátrányok lényegesen súlyosabbak. Jelentősen csökkent jobb térdének terhelhetősége, huzamosabb igénybevétel esetén fájdalom, a térd duzzanata jelentkezik, amelyek a hétköznapi és szabadidős tevékenységekben is, de különösen a munkavégzésben jelentenek korlátozó tényezőt. A felperes a balesetet megelőzően és jelenleg is fizikai munkát végez, éppen baleseti sérülése miatt kényszerült többször is munkahelyet váltani, a munkakörébe tartozó feladatokat csak 10-20%-os többleterő kifejtéssel tudja ellátni. A sérüléseket fiatal életkorban szenvedte el, állapotában javulás nem várható, életkorának előrehaladtával annak romlására kell számítani. Betegségi szintet elérő pszichés károsodást ugyan nem szenvedett el, azonban lelki státusza hátrányosan változott, mert jövőképét a kialakult fizikai állapota határozza meg.

Mindezen hátrányokra figyelemmel - értékelve azt is, hogy a felperes a rendkívüli munkateljesítményre hivatkozással járadékigényt nem érvényesített - a másodfokú bíróság a peren kívül teljesített 500.000 forint mellett sem látott indokot az elsőfokú bíróság által megállapított 2.000.000 forint összegű nem vagyoni kártérítés leszállítására.

Szintén alaptalannak találta a másodfokú bíróság a gyógyszerköltség címén támasztott igény elutasítására vonatkozó alperesi fellebbezést. A felperes a baleset következményeként fellépő fájdalmak miatt kényszerül fájdalomcsillapító és porcregeneráló készítmények - Algoflex Forte, Flektor gél, Flektor tapasz és Béres porcerősítő - használatára, amelyet az igazságügyi orvosszakértő is indokoltnak tartott. Az alperes fellebbezési hivatkozása kapcsán értékelte a másodfokú bíróság azt is, hogy az olcsóbb, társadalombiztosítás által támogatott gyógyszereknek lehetnek a fogyasztó számára nem kívánatos mellékhatásai, ezért a felperes jogosult eldönteni, hogy a balesettel összefüggésben jelentkező fájdalmak csökkentésére - különösen a folyamatos, illetve gyakori használatra tekintettel - mely gyógyszereket alkalmazza. Nem lehetett figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a felperes megélhetését fizikai munkával biztosítja, amelyet csak többleterő kifejtéssel képes ellátni. Ebből viszont nyilvánvalóan következik, hogy nagyobb mennyiségű fájdalomcsillapító szedésére szorul, mint amely akár orvosilag javallott lenne. A felperes a keresetleveléhez csatolt egy 2016. évi számlát az aktuális gyógyszereiről, 31/F/7 alatt egy 2018. évi gyógyszerzámlát, a 43. számú jegyzőkönyv pedig egy gyógyszerári igazolást tartalmaz arról, hogy e készítményeket 2011. év óta szedi. Mindezek alapján helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a gyógyszerköltség címén járó járadék havi összegét 5.000 forintban.

Nem fogadta el a másodfokú bíróság az alperes fellebbezési érvelését a háztartási kisegítő költsége címén megítélt járadék vonatkozásában sem. Az orvosszakértői vélemény egyértelmű abban a tekintetben, hogy a felperes térdpanaszai miatt állandóan nem szorul kisegítőre, azonban esetenként a háztartási nehéz fizikai munkáknál (bevásárlás és a nehéz terhek negyedik emeletre történő

felhordása, nagytakarítás, bútorok tologatása) indokolt a segítő igénybevétele. Az elsőfokú bíróság az igazságügyi mezőgazdasági szakértő szakvéleményében megállapított órabérrel számolva minimális időtartamot, heti egy órát vett figyelembe, amelynek csökkentésére nem kerülhet sor.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - az 1952. évi Pp.253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért az 1952. évi Pp.78.§ (1) bekezdéséből következően köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségét megfizetni. A felperes jogi képviselőjének munkadíját a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A.§ (1) bekezdése alapján 35.000 forintban állapította meg. A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték 88.300 forint, amelyet az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a személyes költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az alperes köteles megfizetni az államnak.

Pécs, 2019. január 17.

. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró